

FUTURE PROOF OF FUTURE SENSITIVE?

OVER DE TOEKOMST(EN) VAN DE LERARENOPLEIDING

Marco Snoek
Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding

OPZET

- De context
- Denken over de toekomst
- Mentale modellen
- De kernfuncties van de lerarenopleiding
- Het Droste-effect
- Inhoud, didactiek en beoordelen:
consistent configureren

TOEKOMST

MET VEEL

VISIE GRAAG

Loesje

...

Postbus 1045

6801 BA Arnhem

www.loesje.nl

DE TOEKOMST IS NU?

“YOUR **FUTURE** IS CREATED BY WHAT
YOU DO **NOT** **TODAY** }
~~TOMORROW~~”

CONTEXT

De lerarenagenda 2013-2018

Strategische beleidsagenda Vereniging Hogescholen t.a.v. de lerarenopleidingen 'Opleiden voor de Toekomst'

Onderwijs2032

DE LERARENAGENDA 2013-2018

- Aankomende studenten en instroomeisen
- Verbetering kwaliteit lerarenopleidingen
- Verhogen kwaliteit lerarenopleiders
- Aantrekkelijke en flexibele routes (academici, mannen, masters)
- Startende leraren

Rapportage november 2015

- Kwaliteit pabo's sterk verbeterd
- Tweedegraads: aansluiting (v)mbo
- Eerstegraads: tevredenheid studenten

STRATEGISCHE BELEIDSAGENDA VH

- De verhouding van de lerarenopleidingen met de buitenwereld,
- (Noodzakelijke aanpassingen op) het stelsel van opleidingen
- (Het verder te ontwikkelen en te borgen van) de kwaliteit van de opleidingen,
- Netwerken,
- Samenwerking met de universitaire lerarenopleidingen,
- Samenwerking met het werkveld (OidS)
- De bijdrage van onderzoek en lectoren aan de verdere ontwikkeling van de lerarenopleidingen.

NIET: over jullie dagelijkse werk en interactie met studenten en met elkaar

→ Wat is de agenda van lerarenopleiders?

ONDERWIJS2032

Vaardig, aardig, waardig (Biesta)

- Een vaste kern van basiskennis en –vaardigheden (taal, rekenen, wiskunde, Engels, digitale vaardigheden)
- Mogelijkheden voor verdieping en verbreding
- Vakoverstijgend leren, denken en werken
- Werken aan persoonlijke ontwikkeling (bv aandacht voor filosofie, levensbeschouwing, sport, kunst, cultuur)

Niet alleen meetbare, maar ook merkbare doelen

CREATING TOMORROW

?

De weersverwachting

Weersverwachting voor Breda

48 uur

5 dagen

14 dagen

Webcams (0)

Klimaat

De weersverwachting voor Breda de komende 14 dagen

	wo 11 nov	do 12 nov	vr 13 nov	za 14 nov	zo 15 nov	ma 16 nov	di 17 nov	wo 18 nov	do 19 nov	vr 20 nov	za 21 nov	zo 22 nov	ma 23 nov	di 24 nov
Min (°C)	11°	10°	10°	6°	8°	10°	8°	7°	6°	6°	4°	5°	5°	5°
Max (°C)	14°	15°	13°	12°	14°	14°	11°	10°	12°	11°	9°	10°	8°	9°
Wind Bft	3/1 ☐	3/1 ☐	4/1 ☐	4/1 ☐	4/1 ☐	4/1 ☐	3/1 ☐	4/1 ☐	4/1 ☐	3/1 ☐	3/1 ☐	4/1 ☐	3/1 ☐	3/1 ☐
Neersl. (%)	15%	15%	80%	80%	75%	80%	85%	80%	85%	85%	80%	80%	80%	85%
Neersl. (mm)	0,3 mm	0 mm	2,5 mm	10 mm	9 mm	3,5 mm	6 mm	6 mm	13 mm	5,5 mm	7 mm	9 mm	11 mm	12 mm
Weercijfer	6	7	6	5	4	5	5	4	2	6	5	2	3	3

Laatste update 11 november 07:51 uur

De toekomst voorspellen met verwachtingen

Verwachtingen

Doel: versterken van zekerheden

Onzekerheden versluieren

Enkelvoudige lineaire projecties

Versterking van inertia

Geen aandacht voor mogelijkheden om de toekomst te beïnvloeden

Weersverwachting voor Breda

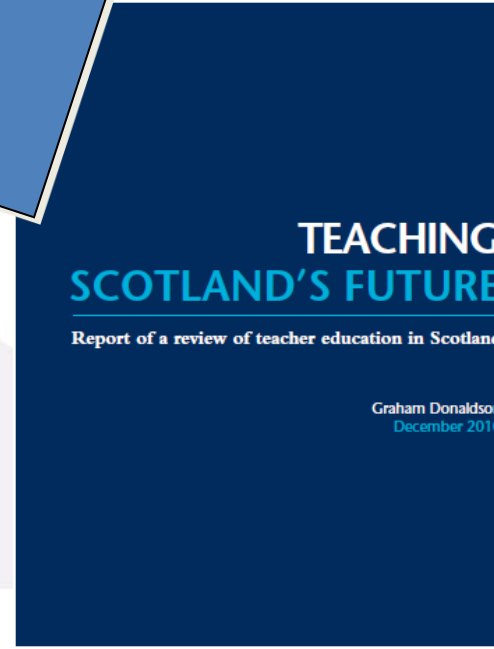
48 uur 5 dagen 14 dagen Webcams (0) Klimaat

De weersverwachting voor Breda de komende 14 dagen

	wo 11 nov	do 12 nov	vr 13 nov	za 14 nov	zo 15 nov	ma 16 nov	di 17 nov	wo 18 nov	do 19 nov	vr 20 nov	za 21 nov	zo 22 nov	ma 23 nov	di 24 nov
Min (°C)	11°	10°	10°	6°	8°	10°	8°	7°	6°	6°	4°	5°	5°	5°
Max (°C)	14°	15°	13°	12°	14°	14°	11°	10°	12°	11°	9°	10°	8°	9°
Wind Bft	3/1	3/1	4/1	4/1	4/1	4/1	3/1	4/1	4/1	3/1	4/1	4/1	3/1	3/1
Neersl. (%)	15%	15%	80%	80%	75%	80%	85%	80%	85%	85%	80%	80%	80%	85%
Neersl. (mm)	0,3 mm	0 mm	2,5 mm	10 mm	9 mm	3,5 mm	6 mm	6 mm	13 mm	5,5 mm	7 mm	9 mm	11 mm	12 mm
Weercijfer	6	7	6	5	4	5	5	4	2	6	5	2	3	3

I satelet uvfata 11 novembar 07:51 uur

Toekomstontwerpen

Het ontwerpen van de toekomst d.m.v. beleid

Beleidsontwerpen

Gericht op noodzakelijke ontwikkelingen

Verbergen van onzekerheden

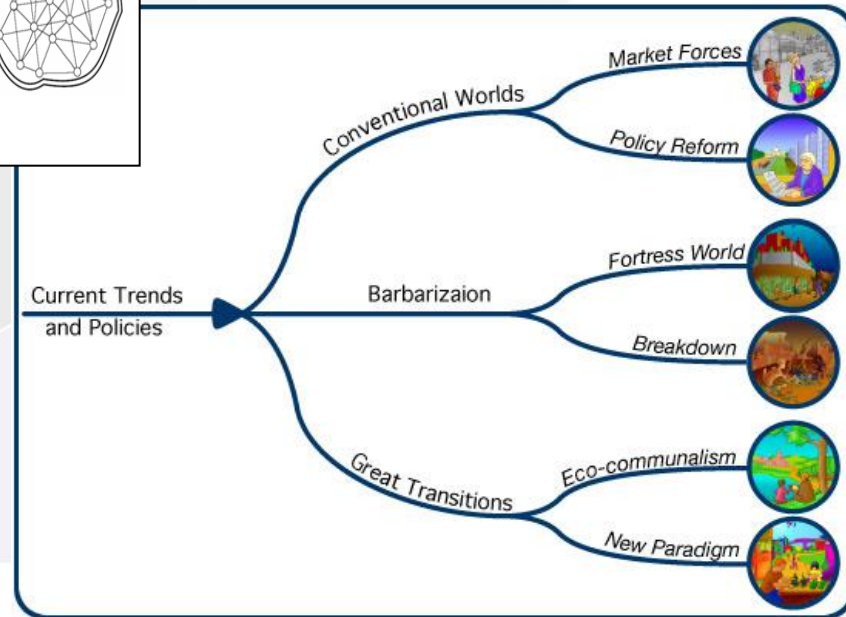
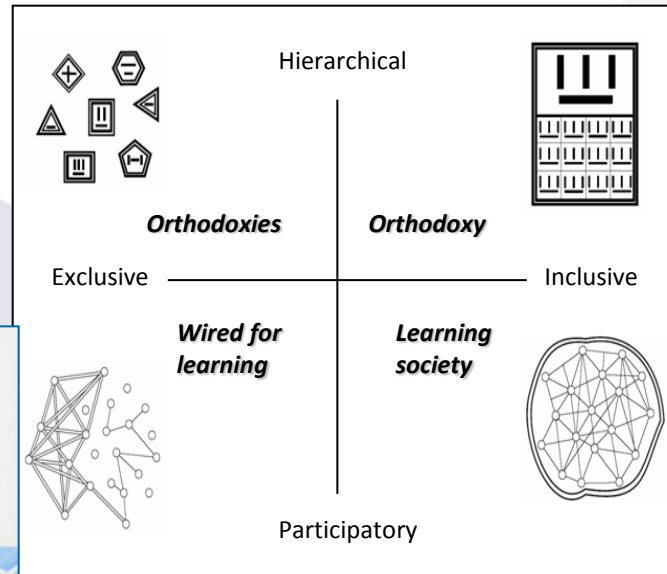
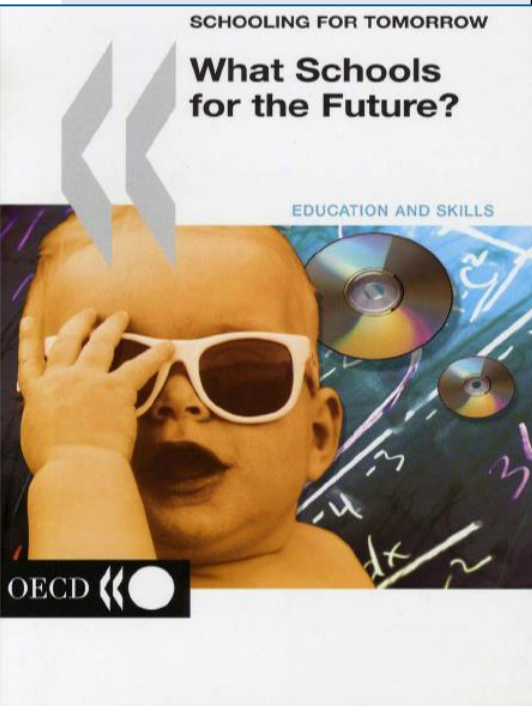
Enkelvoudige lineaire interventies

Gebaseerd op optimistische verwachtingen t.a.v. maakbaarheid

Geen aandacht voor alternatieve trajecten voor de toekomst

De toekomst analyseren d.m.v. scenario's

De toekomst analyseren d.m.v. scenario's

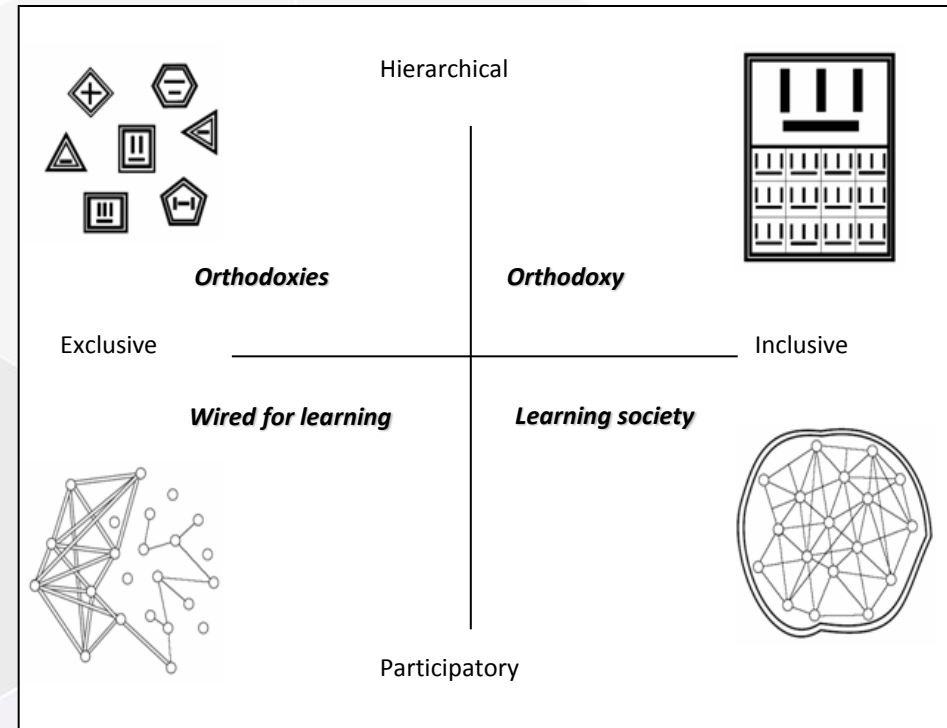
Scenario's

Illustreren en benadrukken onzekerheden (beperkt aantal)

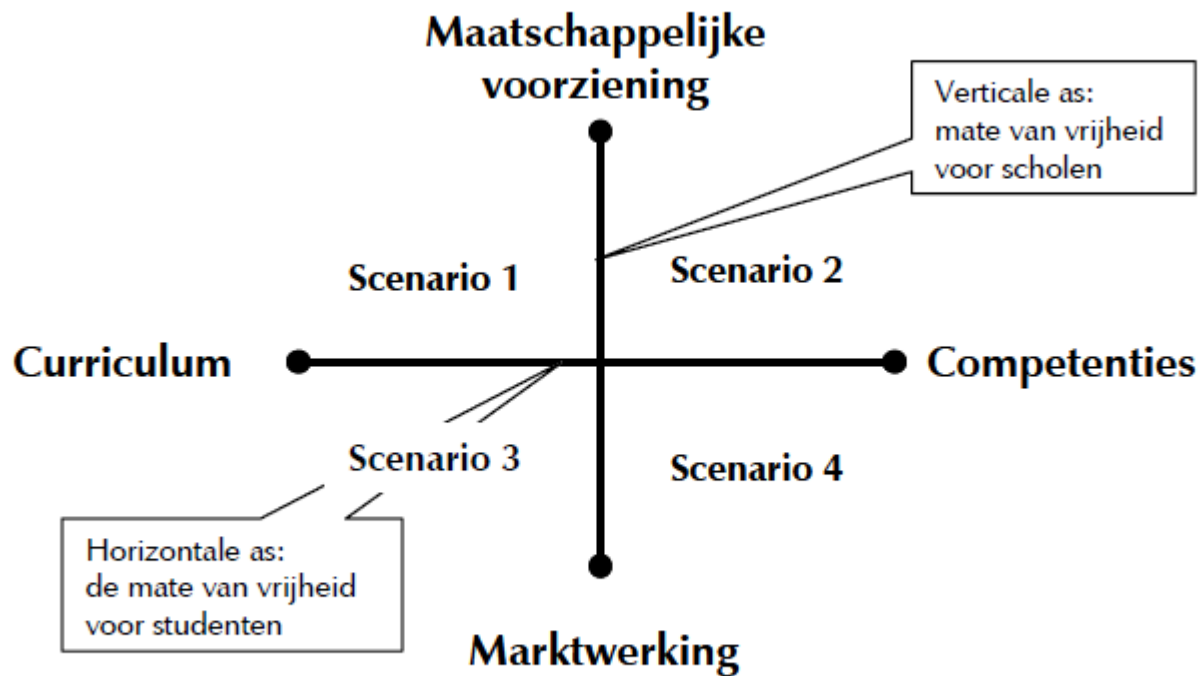
Verhelderen risico's

Beelden van mogelijke toekomsten

Stimuleren flexibiliteit en gevoeligheid

EEN BUSREIS NAAR ROME

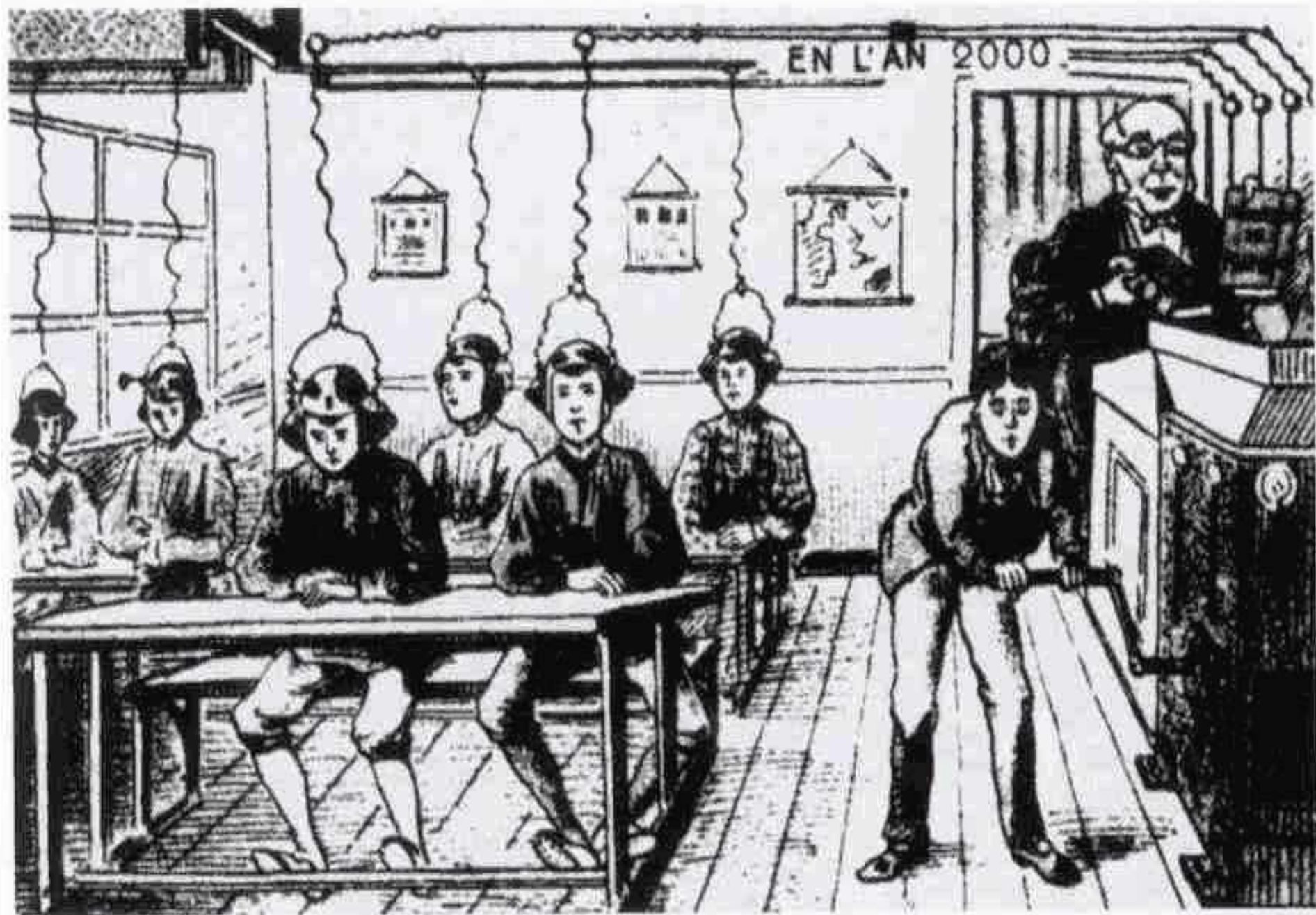

Het door VELON ontwikkelde scenariomodel

TOEKOMSTSCENARIO'S MET STUDENTEN

EN L'AN 2000

2 x 2 = ?

コンピューター学校出現!!

スクリーンの中から、先生がだす問題を、机の上のコンピューターで答える。コンピューター学校の授業風景だ。まちがえて答えても、修正してやりなおせばよい。コンピューターは、ノートと同じように使えるのだ。でも、よそみをしていると、先生のかわりにロボットが来てコッソ、などということになるかもしれない!!

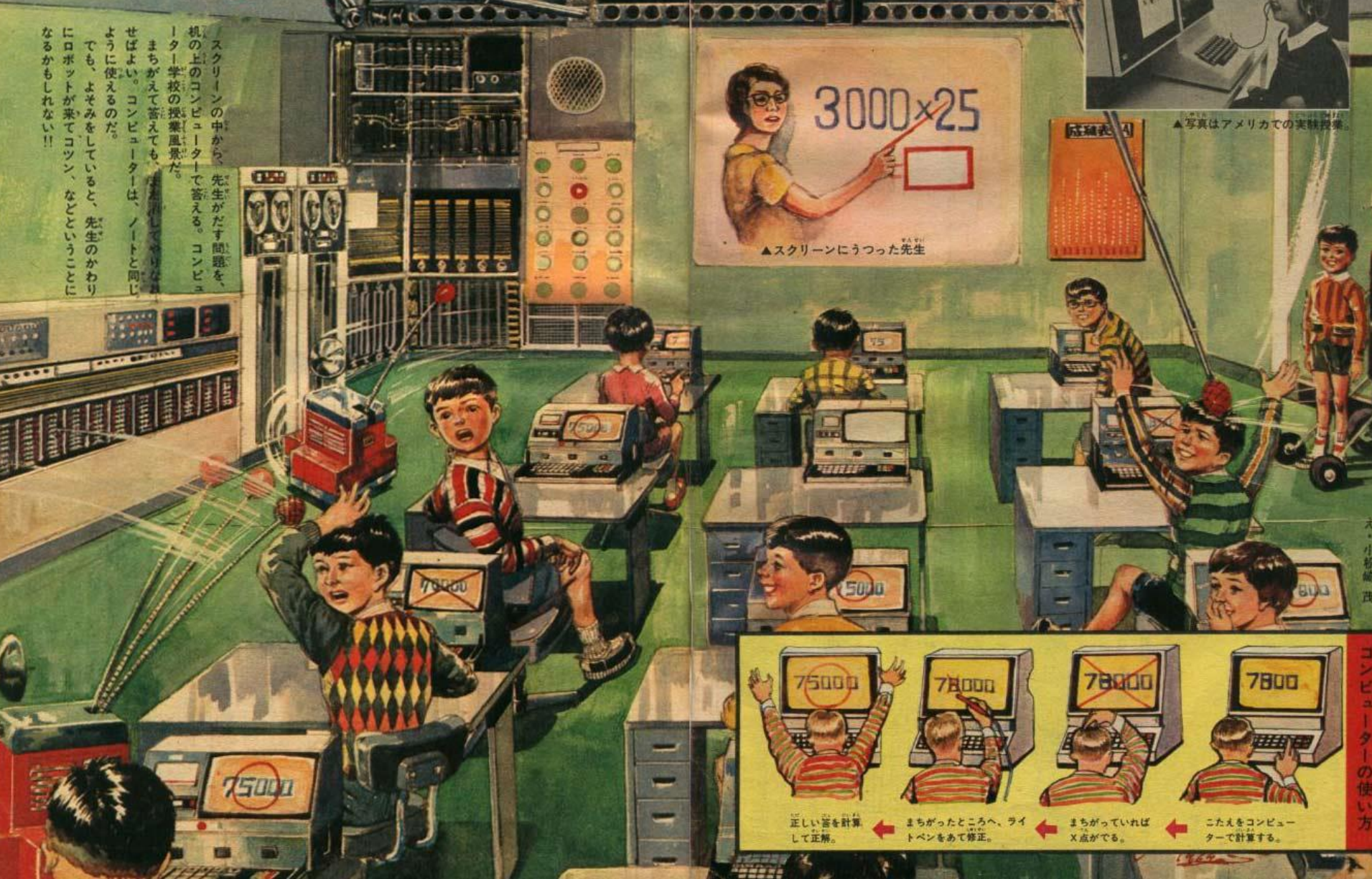

▲スクリーンにうつつた先生

高松の香川大付属中や東京の大森六中では、すでに、コンピューター授業をしている。

▲写真はアメリカでの実録授業

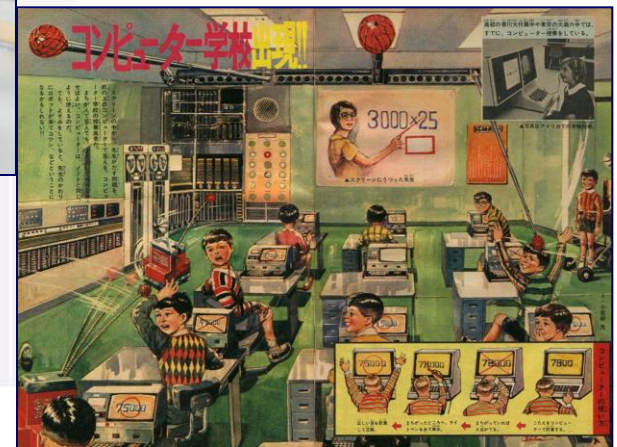
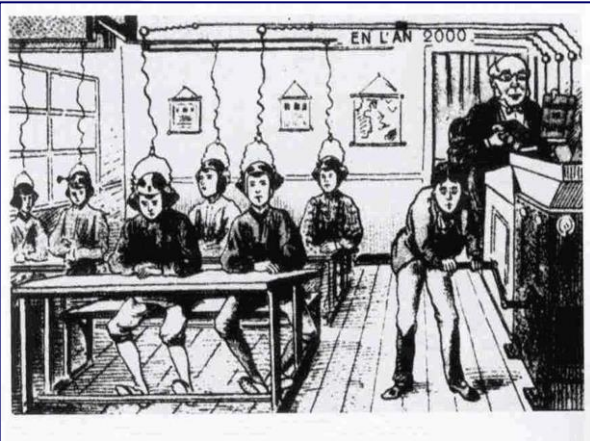
75000 78000 ~~78000~~ 7800

正しい答を計算して正解。 ← まちがったところへ、ライトペンをあて修正。 ← まちがってればX点でる。 ← こたえをコンピューターで計算する。

大 小松崎 茂

コンピューターの使い方

DOMINANTE MENTALE MODELLEN

DE KWALITEIT VAN DE 21STE EEUW?

The collage features several educational documents:

- Blue Knowledge Base:** "HBO raad vereniging van hogescholen" at the top right. "Kennisbasis Docent consumptieve techniek" in the center. "Bachelor" at the bottom right.
- Orange Knowledge Base:** "HBO raad vereniging van hogescholen" at the top right. "Kennisbasis Leraar basisonderwijs" in the center.
- Grey Practice Exam:** "Oefentoets bachelor" in the center. "economie" in a white box at the bottom.
- Language Test Advertisement:** "HBO raad vereniging van hogescholen" at the top right. "Hans de Waardt" at the top left of the ad. "Toets je taal" written on a chalkboard. "De Taaltoets-pabo haal je zo" in a red box at the bottom.

DE 21STE EEUW VERONDERSTELT ...

MAAKBAARHEID ...?

OF GEVOELIGHEID?

SLEUTEL IS DE PROFESSIONAL

De future sensitive teacher educator

DE INHOUD VAN HET CURRICULUM VAN DE 21STE EEUW?

Kennisbasis?

Algemene basisvaardigheden?

Pedagogiek en didactiek?

Professionele vaardigheden?

0th/21st century skills

Persoonlijk leiderschap?

Competente rebellen,
creatieve dwarsdenkers en
constructieve neezeggers

Een curriculum dat schuurt en botst?

EEN BIJDRAGE AAN DE AGENDA

Gerda Geerdink

Jeannette Geldens

Paul Hennissen

Lidewij van Katwijk

Bob Koster

Jeroen Onstenk

Ietje Pauw

Anje Ros

Marco Snoek

Miranda Timmermans

DRIE KERNFUNCTIES VOOR HET ONDERWIJS

Kwalificatie

Het verwerven van kennis, vaardigheden, competenties voor een bepaalde functie of vervolgopleiding. (ook selectie en allocatie)

Socialisatie

Het (leren) deel uitmaken van een groter geheel en het ingewijd worden in de waarden en normen van dat grotere geheel. Ergens bij willen en voelen horen. Actief en medeverantwoordelijk: Agency

Persoonsvorming

Het ontwikkeling van eigen identiteit en uniciteit: wie ben ik en wie wil ik zijn?

Vergelijk de psychologische basisbehoeften (volgens Decy & Ryan):
Competentie – Verbondenheid / belonging – Autonomie

NIET ZONDER MEER TE SCHEIDEN

Competente rebellen,
creatieve dwarsdenkers en
constructieve neezeggers.

- Kwalificatie
- Socialisatie
- Persoonsvorming

WAT BETEKENT DAT VOOR DE LERARENOPLEIDINGEN?

Kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming op verschillende niveaus

OP DRIE NIVEAUS: LEERLINGEN, STUDENTEN, OPLEIDERS

	Kwalificatie	Socialisatie	Persoonsvorming
Leraren en hun leerlingen			
Lerarenopleiders en hun studenten			
Lerarenopleiders			

OP DRIE NIVEAUS: LEERLINGEN

	Kwalificatie	Socialisatie	Persoonsvorming
Leraren en hun leerlingen	<p>Wat zijn kernkwalificaties?</p> <ul style="list-style-type: none">• Basisvaardigheden vs 21^e eeuwse vaardigheden?• Functie, beroep, loopbaan, leven	<p>Lid en medevormgever van de samenleving → Leraar als cultuurdrager</p> <p>Lid en medevormgever van de school community → het eigenaarschap van leerlingen</p>	<p>Ontdekken van eigen passie en drijfveren: wie ben ik en wie wil ik zijn?</p> <p>Zicht op verschillende vakken als vensters op de maatschappij en de eigen affiniteit daartoe</p>

OP DRIE NIVEAUS: STUDENTEN

	Kwalificatie	Socialisatie	Persoonsvorming
Lerarenopleiders en hun studenten	<p>Wat zijn kernkwalificaties?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennisbasis en kennistoetsen? • Pedagogisch-didactisch handelen? • Ontwerpen en onderzoeken van handelen • Virtuositeit in onderwijs-pedagogische oordelen <p>OGW: kwal-soc-pers?</p>	<p>Zicht op onderwijs in de samenleving</p> <p>Lid en medevormgever van het beroep: leraar</p> <ul style="list-style-type: none"> • codes, normen, mores en daar kritisch aan bijdragen • Lid van de beroeps-groep (generiek en vakspecifiek) <p>Lid en medevormgever van de opleidings-community → het eigenaarschap van studenten</p>	<p>Bewustzijn: 'you teach who you are'.</p> <p>Wat voor leraar wil ik zijn? Wat vind ik wenselijk?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Persoonlijk zelfverstaan • subjectieve onderwijs-theorie

OP DRIE NIVEAUS: LERARENOPLEIDERS

	Kwalificatie	Socialisatie	Persoonsvorming
Lerarenopleiders	<p>Kernkwalificaties voor lerarenopleiders?</p> <p>Hoe kwalificeer je je als opleider?</p>	<p>Zicht op de lerarenopleiding in de samenleving</p> <p>Lid en medevormgever van het beroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • codes, normen, mores en daar kritisch aan bijdragen • Lid van de beroepsgroep (registratie) <p>Lid en medevormgever van de opleidingscommunity → het eigenaarschap van opleiders</p>	<p>Bewustzijn: 'we teach who we are'.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie wil ik zijn als opleider • Rolmodel! • Collegiale dialoog! <p>Wat voor opleider wil ik zijn? Wat vind ik wenselijk? Hoe verhoud ik me tot de rollen van lerarenopleiders?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Persoonlijk zelfverstaan • subjectieve onderwijs-theorie

CONSISTENT CONFIGUREREN: DOELEN

Dialogoog:

Wat willen we binnen onze opleiding bereiken ten aanzien van:

- Kwalificatie,
- Socialisatie,
- Persoonsvorming op het niveau van
 - Leerlingen en leraren
 - Studenten en opleiders, en
 - Lerarenopleiders onderling?

CONSISTENT CONFIGUREREN: DIDACTIEK

- Dialogische opleidingsmodellen: studenten onderling, studenten en opleiders, studenten en (ervaren) leraren
- Samen met opleidingsscholen: vergelijkbare vraagstukken in scholen: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming stopt niet na het behalen van een diploma
- Rolmodellen: leerlingen, studenten, leraren en lerarenopleiders zijn rolmodellen voor elkaar

CONSISTENT CONFIGUREREN: ZICHTBAAR MAKEN VAN ONTWIKKELING

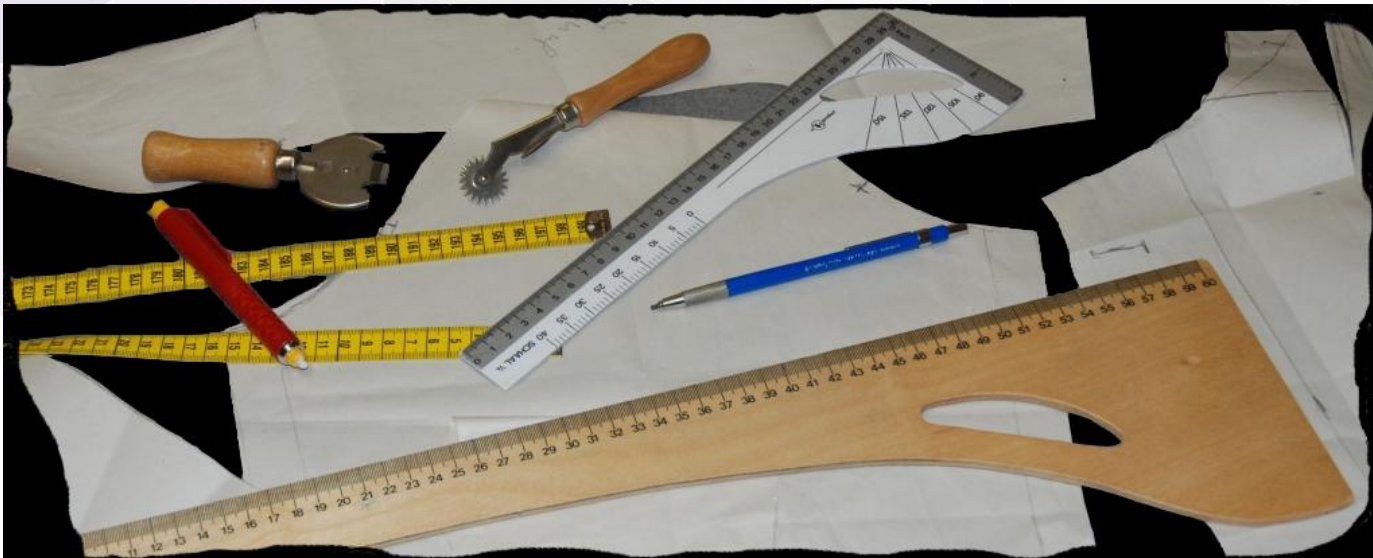
Evaluëren, beoordelen en waarderen van uitkomsten van leraren op het terrein van kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming

- Hoe brengt je socialisatie en persoonsvorming, dialogen, denkprocessen, reflectie in kaart en maak je de uitkomsten bespreekbaar?
- Hoeveel ruimte krijgen studenten om rebel of dwarsligger te zijn?

IMPLICATIES VOOR DE OPLEIDINGEN

Opleidingsteams (hogeschool/universiteit en school):

- Welke doelen t.a.v. kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming streven we na?
- Hoe vertalen we dat naar consistent onderwijs qua doelen, didactiek en evaluatie?

IMPLICATIES VOOR KENNISONTWIKKELING

Opleiders en onderzoekers:

- Welke didactiek past bij socialisatie en persoonsvorming?
- Welke alternatieve vormen van evaluatie passen daarbij en doen daar recht aan?

	Kwalificatie	Socialisatie	Persoonsvorming
Leraren en hun leerlingen			
Le en			
Lera			

Delen van good practices en handvatten voor een gezamenlijke onderzoeksagenda

*'We naderen de toekomst, Joost.
Als we daar zijn kunnen we even uitrusten!'*